

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 750/2018
05.07.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Биљане Синановић и Веска Крстајића, чланова већа, са саветником Олгицом Козлов, записничарем, у кривичном предмету против окривљене АА, због продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези са чланом 61. и чланом 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Ктз 1121/17 од 18.06.2018. године, поднетом против правноснажне пресуде Апелационог суда у Београду Кж1 1541/2016 од 21.02.2017. године, на седници већа одржаној 05.07.2018. године, једногласно је, донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Ктз 1121/17 од 18.06.2018. године, и **УТВРЂУЈЕ** да је правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1541/2016 од 21.02.2017. године повређен закон - одредба члана 439. тачка 1) и тачка 2) Законика о кривичном поступку у вези са чланом 234. став 3. и став 1. у вези члана 61. и чланом 33. Кривичног законика, у корист окривљене АА.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву К 21/16 од 07.10.2016. године окривљена АА оглашена је кривом због извршеног продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. и члана 33. Кривичног законика и осуђена на казну затвора у трајању од две године те је обавезана да на основу члана 258. ЗКП оштећеном ББ накнади штету, као у изреци пресуде, као и да суду накнади трошкове кривичног поступка и паушала, као у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1541/2016 од 21.02.2017. године усвајањем жалбе окривљене АА и њеног браниоца преиначена је пресуда Вишег суда у Панчеву К 21/16 од 07.10.2016. године, тако што је окривљена АА, на основу члана 423. тачка 1) ЗКП ослобођена од оптужбе да је извршила продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. и члана 33. КЗ, док је оштећени ББ упућен на парницу ради остварења имовинскоправног

захтева а трошкови кривичног поступка су пали на терет буџетских средстава суда.

Против наведене правноснажне пресуде Апелационог суда у Београду Кж1 1541/2016 од 21.02.2017. године, на основу члана 483. ЗКП, Републички јавни тужилац поднео је захтев за заштиту законитости Ктз 1121/17 од 18.06.2018. године, због повреде закона - одредбе члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП у вези са чланом 234. став 3. у вези става 1. КЗ у вези са чланом 485. став 1. тачка 1) ЗКП уз предлог Врховном касационом суду да усвоји поднети захтев и утврди да је побијаном пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1541/2016 од 21.02.2017. године повређен закон у корист окривљене АА.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоцу окривљене АА, адвокату Стевану Јаковљевићу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажну пресуду против које је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

По налажењу Врховног касационог суда, доношењем побијане другостепене пресуде Апелационог суда у Београду Кж1 1541/2016 од 21.02.2017. године повређен је кривични закон, одредба члана 439. тачка 1) и тачка 2) ЗКП у вези са чланом 234. став 3. и став 1. у вези са чланом 61. и чланом 33. КЗ, у корист окривљене.

Наиме, из списка предмета произилази да је пресудом Вишег суда у Панчеву К 21/16 од 07.10.2016. године окривљена АА оглашена кривом због извршеног продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. и члана 33. КЗ, и осуђена, као у изреци исте, док је другостепеном пресудом - побијаном пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1541/2016 од 21.02.2017. године првостепена пресуда преиначена и окривљена АА на основу члана 423. тачка 1) ЗКП ослобођена од оптужбе да је извршила продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. и члана 33. КЗ.

Образлажући донету одлуку, Апелациони суд у Београду наводи да из чињеничног описа оптужнице не произлазе обележја кривичног дела које је окривљеној стављено на терет. Другостепени суд је закључио да искоришћавање положаја или овлашћења у смислу члана 234. КЗ „подразумева предузимање дозвољених радњи односно радњи које спадају у делокруг положаја и овлашћења окривљене као одговорног лица у одређеним привредним субјектима, али управо тако што их окривљена у овом случају не предузима у циљу у коме су јој поверени, већ ради остваривања сопствених или интереса неког трећег лица. Сачињавање и прибављање фиктивних фактура о наводној продаји машина и опреме, прибављање фиктивних записника о наводно извршеној примопредаји

тих машина и опреме не улазе у делокруг положаја или овлашћења окривљене као одговорног лица у предузећу, која овлашћења би евентуално на тај начин искористила или прекорачила, те у конкретном случају, по налажењу тог суда, није за очекивати да је окривљена имала положај и овлашћења одговорног лица у предузећу „ВВ“ који су јој иначе омогућавали сачињавање и прибављање фалсификоване документације за трећа лица. Сачињавање и прибављање пословних исправа неистинитог садржаја, те њихово стављање у правни промет од стране окривљене, није улазило у делокруг њеног положаја или овлашћења као одговорног лица, да би исто на тај начин искористила. У конкретном случају, по оцени другостепеног суда, према датом чињеничном опису односно према чињеничном опису датом у оптужници од стране јавног тужиоца може се радити о другом кривичном делу - неосновано добијање и коришћење кредита и друге погодности из члана 209. став 1. КЗ јер је евидентно да су радње окривљене биле усмерене на добијање и на ненаменско коришћење почетничких кредита у оштећеном ББ, које су и описане, али с`обзиром да је радња извршења кривичног дела у периоду од маја до краја 2009. године то је у смислу члана 103. став 1. тачка 6. у вези члана 104. став 6. КЗ наступила застара.“

По налажењу Врховног касационог суда, другостепени - Апелациони суд у Београду је заузео погрешан став да окривљена АА није извршила продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези са чланом 61. и чланом 33. КЗ.

Одредбом члана 234. став 1. КЗ је прописано да одговорно лице које искоришћавањем свог положаја или овлашћења, прекорачењем граница свог овлашћења или невршењем своје дужности прибави себи или другом физичком или правном лицу противправну имовинску корист или другом нанесе имовинску штету казниће се затвором од три месеца до три године, а ставом 3. је прописано да ће се, уколико вредност прибављене имовинске користи прелази износ од 1.500.000,00 динара, учинилац казнити затвором од две до десет година.

У конкретном случају, окривљена АА је законски заступник, власник и директор привредног субјекта „ВВ“ ДОО са седиштем у ..., основаном и уписаном 2004. године у регистар привредних субјеката Републике Србије, за делатност „трговина на велико осталим канцеларијским машинама и опремом“. Као власник - одговорно лице, у циљу управљања и деловања у оквиру свог привредног субјекта, окривљена је имала овлашћења за вршење одређеног круга послова. Коришћењем законских овлашћења, положаја и дужности (између осталих сачињавањем и прибављањем пословних исправа, њиховим стављањем у правни промет и прибављањем профактура и фактура), окривљена је као одговорно лице у привредном субјекту обављала привредно пословање, које је законом дозвољено, међутим предузимањем делатности са циљем прибављања себи или другом (физичком или правном) лицу противправне имовинске користи (између осталих прибављањем фиктивних профактура и фактура) се улази у сферу криминалне активности која је санкционисана кривичноправним одредбама Кривичног закона Републике Србије.

Управо у том смислу, окривљена је организовала израду и прибављање више фиктивних профактура о наводној набавци машина и опреме за одређене предузетнике, којима је довела у заблуду ББ да је реч о стварној набавци машина

и опреме, а након што су тражени кредити били одобрени у циљу њихове исплате, са корисницима кредита и представником ББ, је закључивала уговоре о асигнацији и пошто је новац од кредита пребачен на рачун њеног предузећа „ВВ“ ДОО, са којим је једино окривљена била овлашћена да располаже, наставила је да прибавља фиктивне фактуре о наводној продаји машина и опреме и фиктивне записнике о наводно извршеној примопредаји истих машина и опреме од предузећа „ГГ“ ДОО, те је у коначном на рачун „ГГ“ ДОО власника ДД пребацила сав новац од добијених кредита који је он потом подизао у готовини и делио са окривљеном и предузетницима - корисницима кредита, у износу као што је то назначено у изреци пресуде, на који начин је окривљена прибавила себи и другим физичким лицима имовинску корист у износу већем од 1.500.000,00 динара. Предузетници - корисници кредита исте кредите не отплаћују, а ББ нема могућност да принудним путем наплати потраживање – кредит, јер се заложно право односи на машине и опрему које физички - у стварности, не постоје, док су издате менице предузетника ненаплативе јер су им предузетничке радње избрисане из регистра и рачуни блокирани. Наведене чињенице указују да је окривљена као власник и директор привредног субјекта имала својство одговорног лица и да је наведене радње предузимала у оквиру делокруга послова и њених овлашћења.

По налажењу Врховног касационог суда, апелациони суд је погрешно ставио акценат и посматрао само део противправних радњи окривљене АА, које се односе на њене активности до добијања кредита, због чега је дошао до погрешног закључка да се у радњама окривљене стичу битна обележја кривичног дела неосновано добијање и коришћење кредита и друге погодности из члана 209. став 1. КЗ, које је у међувремену застарело.

Наиме, чињенични опис радњи извршења дела требало је посматрати хронолошки и у целини. Није спорно да су предузетници са којима се окривљена договарала, претходним радњама окривљене остварили неосноване кредите, међутим радње окривљене не обухватају само њене активности до добијања кредита, већ посебно радње које су уследиле након тога када је окривљена као одговорно лице у свом предузећу искоришћавањем положаја располагала и усмеравала средства одобрених кредита ради прибављања себи и другоме противправне имовинске користи у износу већем од 1.500.000,00 динара, која је и остварена-постигнута. Управо те радње окривљене су описане, у другом делу радње извршења кривичног дела у оптужници јавног тужиоца, наводима да је окривљена у време када се новац уплаћен од ББ налазио на рачуну њеног предузећа и када је била овлашћена да располаже тим новцем, иако је знала да се ради о фиктивном послу, вршила плаћање према предузећу „ГГ“ ДОО ..., а по претходном договору са правноснажно осуђеним ДД. На наведени начин је окривљена даљим исплатама, на начин како је то описано у чињеничном опису радњи извршења у оптужници, себи и другима прибавила противправну имовинску корист у износу од преко 1.500.000,00 динара. Дакле, радње окривљене АА, које су јој оптужницом стављене на терет, превазилазе радње које се односе на кривично дело неосновано добијање и коришћење кредита и друге погодности из члана 209. КЗ, како то погрешно указује другостепени суд, јер кључне радње у вези извршења кривичног дела долазе касније када је окривљена у поседу новца који је уплаћен на рачун њеног предузећа и када предузима радње прибављања и плаћања лажних фактура за непостојећу опрему и машине. У свим

тим активностима кључну улогу је имала управо окривљена АА која је са предузетницима поступала са свешћу и намером да се одобрени кредити не користе у сврху за коју су одобрени, већ искључиво да дође до готовог новца у намери прибављања противправне имовинске користи.

Врховни касациони суд, на основу свега напред изнетог, налази да се у радњама окривљене АА стичу сва битна обележја, како објективна тако и субјективна, продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. и члана 33. КЗ, те да је доношењем побијане пресуде Апелационог суда у Београду Кж1 1541/2016 од 21.02.2017. године, којом је окривљена АА на основу одредбе члана 423. тачка 1) ЗКП ослобођена од оптужбе за наведено кривично дело, повређен кривични закон одредба члана 439. тачка 1) као и тачка 2) КЗ, заузетим ставом да се у радњама окривљене садрже само обележја кривичног дела неовлашћено добијање и коришћење кредита и друге погодности из члана 209. став 1. КЗ, које је застарело.

Налазећи, да се захтевом за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца основано указује да је побијаном правноснажном пресудом учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и тачка 2) ЗКП у вези са одредбом члана 234. став 3. у вези став 1. у вези члана 61. и члана 33. КЗ, Врховни касациони суд је усвојио поднети захтев, те је, с`обзиром на то да је захтев поднет на штету окривљене, на основу члана 492. став 1. тачка 3) и члана 493. ЗКП утврдио да је правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1541/2016 од 21.02.2017. године учињена напред наведена повреда закона у корист окривљене АА, при томе не дирајући у правноснажност наведене пресуде.

Записничар-саветник,
Олгица Козлов,с.р.

Председник већа-судија,
Бата Цветковић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић